

دفعه آن در کمیسیون نفت بود و امروز هم بنده حاضر شدم ولی کسی نبود بنا بر این بهتر این است که اسامی اشخاصی که غایب شده اند قرائت شود و الا اینطور که فرمودند تمام

اعضاء کمیسیون نفت بر میخورد
آقا سید یعقوب - بنده بودم
شیخ الرئیس - خیلی خوب در هر صورت بهتر این است که اسامی غایب شوندگان خوانده شود تا آقایان خیال نکنند بنده هم از اشخاصی بودم که دیر آمده یا غیبت نموده ام .

رئیس - آقای حاج میرزا مرتضی (گفته شد نیستند)
آقای آقا میرزا محمد صادق طباطبائی (اجازه)

طباطبائی - بنده راجع به قانون میزی و انتخاب کمیسیون ماله میخواستم عرض بنمایم که آقای حاج میرزا عبدالوهاب اظهار کردند و بنده قانع شدم . فقط راجع بکمیسیون نفت که مذاکره شد لازم است عرض کنم که بنده از اعضاء آن کمیسیون هستم و در تمام جلسات هم حاضر شده ام فقط یکروز بنده نتوانستم حاضر شوم و عذر خواستم و دیگر به بنده اطلاع ندادند البته کسی هم بدون سابقه اطلاع پیدا نخواهد کرد و سایرین را هم نمیدانم

رئیس - انتخاب کمیسیونها هم جزء دستور فراداش معین میشود اگر بنا باشد با بقاء کمیسیونهای سابق رأی گرفته شود میشود والا کمیسیونها انتخاب خواهد شد (مجلس سه ساعت از شب گذشته باختتام رسید)

رئیس مجلس - مؤتمن الملک
جلسه ۲۶۰
صورت مشروح مجلس
یوم پنجشنبه ۲۹ حمل ۱۳۰۲
مطابق دوم رمضان ۱۳۴۱
(مجلس سه ساعت از شب گذشته بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید)

صورت مجلس یوم سه شنبه ۲۵ حمل
را آقای امیر ناصر قرائت نمودند
رئیس - آقای شیخ الاسلام اصفهانی (اجازه)

شیخ الاسلام اصفهانی - آقای حاج امین التجار را غائب بی اجازه نوشته اند در صورتیکه ایشان کسالت دارند امشب هم بواسطه کسالت نتوانسته اند بیایند
رئیس - باید یادداشتی بدهند تا به کمیسیون فرستاده شود آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - آقای شیخ الاسلام اشتباه فرمودند در صورت مجلس غایب بی اجازه نوشته نشده است امشب هم درخواست ایشان به کمیسیون آن و کمیسیون هم تصویب کرد.
شیخ الاسلام - بنده اشتباه کرده ام

رئیس - دیگر ایرادی نیست؟ (اظهاری نشد)
آقا سید یعقوب - این که ایرادی نبود .

رئیس - عده برای رأی گرفتن و مذاکره کافی نیست باید تأمین فرمایند (پس از چند دقیقه عده کافی شد)
رئیس - آقای سردار مخم از اول شور یک ماهه اجازه مرخصی خواسته اند کمیسیون هم تصویب کرده باید رأی گرفته شود .

آقایانیکه مرخصی یک ماهه ایشانرا از اول شور تصویب میکنند قیام فرمایند (عده کنیری قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد . کنترات مسبو اوژی به از ماده اول مطرح است .
رئیس - آقای آقا سید یعقوب . (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده شب گذشته در این موضوع اجازه خواستم ولی بواسطه کثرت اجازه ها نوبت بنده نرسید که در کلیات عرایض خود را بیان نمایم . حالا در ماده اول چون میشود در کلیات صحبت کرد عرض میکنم: اساساً همان طور که بعضی از آقایان هم اظهار فرمودند ما احتیاج به تعلیم و تعلم هستیم ولی مسئله اینجا اشکال پیدا کرده است که وزیر معارف در جلسه سابق اینجا نبوده اند که بیان نمایند از این معلم تاجه اندازه برای معلمین استفاده حاصل شده است .

شب گذشته هم یکی از آقایان فرمایشی فرمودند که کمان میکنم اساسی باشد گفتند آن چیزی که ما از معنای کنترات می فهمیم همان اجازه است و باید طرفین مطابق اجازه شان رفتار نمایند . من تعجب میکنم اروپائی ها وقتی که در مملکت خودشان هستند هر مسئله که در آنجا واقع میشود آنرا امر لازمی می دانند و ابدأ قابل تغییر نمیدانند ولی بمجرد اینکه وارد ایران شدند و تزلزل آراء ما را دیدند آنها هم فوراً تزلزل پیدا می کنند ما این کنترات را قبول نداریم . و آب و هوای ایران به مزاج ما مساعدت ندارد و اغذیه ایران بما سازگار نیست و باید حقوق را از دیاد نمائید .

من تعجب میکنم اگر یک اروپائی با ما کنترات به بندد امکان ندارد که ما بتوانیم حرفی نزنیم و باید طابق النعل بالنعل به آن عمل کنیم ولی یک کنتراتیکه یک نفر وزیر خارجه ایران یا کسی دیگر بایک اروپائی در فرانسه بسته است این کنترات ثابت و مسلم است بعد که در ایران آمد مثل سایر حرفهائی میشود که ابدأ استقامت ندارد چنین معلمی که یابند کنترات خودش نباشد و بعهده و میثاق خودش وفانگند بنده از کجا میتوانم مطمئن باشم که این شخص بوظیفه خودش عمل میکند و آن معلمی که در

تحت تعلیم همچو معلمی بیک مقاماتی رسید او هم بوظیفه خودش عمل کند . یک معلمی وقتی یک کنترات را بست و از اوضاع زندگانی و اطعمه مملکت ایران اطلاع حاصل نمود وقتی میآید در ایران و میبیند که وزراء مانسبت بخارجه ها چقدر رحم و انصاف دارند فوراً کنتراتش را بهم میزند و زرا هم فوراً بمجلس پیشنهاد می نمایند مگر وزراء از جیب مبارکشان میدهند و وزراء از طرف مجلس حافظ بیت المال هستند و باید آن پولی که از رعایا گرفته میشود بمصارف بیهوده نرسانند و هی برنندازند و به بخشند خلاصه بنده با این لایحه مخالف هستم بواسطه اینکه این شخص برخلاف کنترات خودش عمل کرده و چون برخلاف عمل کرده نمیشود رأی داد و این شخص را برای معلمی پذیرفت .

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله مخالفید؟

حاج شیخ اسدالله - خیر با این ماده موافق هستم .

رئیس - بفرمائید

حاج شیخ اسدالله - بنده نسبت به زیادی حقوق مخالف ولی نسبت باصل کنترات موافقم مگر بنده عرض کردم باز هم تکرار میکنم نسبت بمستخدمین یا معلمین اروپائی و آمریکائی که دولت ایران کنتراتشان میکند همیشه باید در نظر باشد هر یک از آنها که کاملاً بوظایف خودشان عمل می کنند قدر آنها را دانست و هر یک از آن ها که بوظیفه خود عمل نمیکنند البته باید دولت آنها را تعقیب نموده و مطابق قانون آن ها را مجازات کند و بتمام دنیانشان بدهد که ایرانی قدر آنها را میدانند و خائین را هم تعقیب و مجازات میکند بنده مثل بعضی ها یک نظر تندمی نسبت باین کنترات ندارم و معتقدم که نسبت بعموم مستخدمین اروپائی بلکه نسبت بسایر اشخاص که در ایران مملکت حقا خدمت کرده اند قدر دانی کنم و پاداش خدمات آنها را بدهیم و تا میتوانیم نسبت بآنها احسان کنیم و آن عرایض که دیشب بنده عرض کردم بیشتر مقصودم نسبت باضافه حقوق بود و راجع باصل کنترات مخالف نبودم بنده باز عرض میکنم معتقد هستم اگر ما میتوانیم یک معلمی از خود ایرانی ها که لیاقت داشته باشد و از عهده انجام خدمت برآید استخدام کنیم اولویت دارد بر یک معلم اروپائی .

این قسمت محل تردید نیست حالا آن بیاناتی که دیشب آقای تدین فرمودند که معلم پس از آنکه تحصیلانش را تمام کرد باید در دارالمعلمین هم تحصیل کند و یک شرح مفصلی در خصوص شرایط معلم بیان کردند شاید قدری از فرمایشات ایشان را تصدیق نمایم ولی ایشان هم البته تصدیق میفرمایند که تطبیق فرمایشات ایشان با مصادیقش قدری اشکالی دارد . فرض بفرمائید

بعد از آنکه آقایانیکه در این قضیه بخصوص یک تخصص کاملی دارند دولت هم که بیشتر مسبوق است تصدیق میکند که نسبت باین تدریس یک نفر ایرانی متأسفانه لیاقت ندارد باینکه بعضی اشخاص سالهای متمادی در اروپا میمانند و در مدارس آنجا تحصیل میکنند و قتیکه بر گردن مادعای پرفسوری میکنند در حالتی که اگر کسی مقام پرفسوری پیدا کرده باشد باید کسی باشد که لیاقت این قبیل تدریسات را هم داشته باشد ولی متأسفانه می شنویم که کسی نیست این قسمت را تدریس نماید و مجبوریم از اروپائی ها استخدام نمائیم . حقیقتاً جای تأسف است در صورتیکه این قسم باشد (عرض کردم بنده متخصص نیستم) البته بنده هم معتقد هستم که باید از معلمین اروپائی استخدام کرد که این یک رشته بخصوص را در مدرسه دارالفنون تدریس نماید و معتقد با اساس این تدریس هم هستم و در صورتیکه جمعی از آقایان میفرمایند این شخص کاملاً بوظایف خودش عمل کرده است دیگر سزاوار نیست آقای آقا سید یعقوب نسبت به همچو معلمی بیانات تندمی بفرمایند که اسباب دلسردی معلم بشود البته باید معلم را تشویق و ترغیب کرد تا بیشتر دلسوزی کند .

اما قسمت دیگری که آقای آقا سید یعقوب فرمودند مقصود از کنترات همان اجازه است که در ایران معمول است . البته تصدیق میفرمائید در ایران هر کس نیست که تمام اوقات خودش را اجازه بدهد یک وقت است که یک کسی یک ساعت از وقت خودش را اجازه میدهد .

یکی دیگر تمام اوقات خودش را یا یکی سه ساعت یا کمتر یا بیشتر میزان کلی ندارد و شمار اجازه و استیجاره نسبت بداخله ایران هم نمیتوانید همچو چیزی را قائل شوید که اگر کسی یک ساعت وقت خود را بکسی فروخت مجبور است تمام شب و روز زحمت بکشد یا عملکی بکند اینطور نیست و راجع باین کنترات بخصوص هم البته تصدیق میفرمائید که معلم نمیتواند از صبح تا شام هشت ساعت کار بکند یعنی عملی نیست و هیچ تدریس و تحصیلی این طریقه نمیشود و مخصوصاً با ترتیب امروزه دنیا منافی است در صورتیکه یک نفر اروپائی را کنترات گردیده که هفته ساعت یا روزی یک ساعت تدریس کند زیادتر از او حقی ندارید و اگر خواستید زیادتر کار کنید باید باو بیشتر حقوق بدهید .

البته در این کنترات هم معین است که هفته چند ساعت باید تدریس نماید ولی اید دولت دقت کند که هر چه بتواند ساعات کار را زیادتر بنماید تا شاگردان بیشتر استفاده نمایند بهتر خواهد بود در حال بنده با اساس کنترات موافق هستم ولی نسبت بقیمت حقوق پایین ترتیب

که دولت در نظر گرفته سالی هزار تومان اضافه نماید مخالف هستم و در ماده که راجع باین موضوع است عرایض خود را عرض خواهم کرد.

(جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است)

رئیس - پس رأی گرفته میشود به ماده اولی آقایانی تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوم (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده دوم - حقوق مسیوادی پیرا قرار سالی پنج هزار تومان خواهد بود که در مقابل آن هفته پانزده ساعت تدریس نماید.

رئیس - آقای آقا سیدفاضل جناب عالی گویا پیشنهادی هم داده اید

آقا سیدفاضل - بلی اگر اجازه میدهند حالا عرایضم را عرض کنم با در موقع مذاکره در پیشنهاد.

رئیس - دیشب در موقع شور کلیات در ماده دوم هم حرف زدید حالا هم فرمایشاتی میفرمایید در موقع پیشنهاد هم حرف میزنید؟

آقا سیدفاضل - بلی اگر اجازه میفرمایند بنده هم قدری صحبت کنم

رئیس - بفرمایند. آقا سیدفاضل - عرض میکنم بنده شور در کلیات یک قانونی را که دارای چند ماده باشد شور در مواد میدانم اگر چه در جلسه سابق هم مذاکراتی کردم حالا هم راجع بماده دوم عرایض خود را عرض میکنم و جواب فرمایشاتی که بعضی آقایان فرمودند میدهم.

در این بیاناتی که آقای تدین راجع بمعلم و خصوصیات و شرائطش فرمودند ما گفتگویی نداریم البته باید معلم دارای این خصوصیات باشد و اگر نمیداشت ماماده اول را تصویب نمیکردیم اما عرض بنده در این است که سالی هزار تومان برای ماهی شصت ساعت تدریس که در سال ۳ ماه هم تعطیل دارد برای یک معلم زیاد است و مطابق سابقه که در دست است سالی ۲ هزار و هشتصد تومان کنترات ایشان بوده و نمیدانم چگونه شده که یک مرتبه ۵ هزار تومان کرده اند و عقیده بنده اینست که این مبلغ خیلی زیاد است و بعلاوه ساعات عادی این شخص هم پس از استخدام متعلق بدولت ایران است و باید در ساعات عادی هم چه ۱۰ ساعت باشد و چه ۱۲ ساعت مشغول تدریس بشود و دولت از او استفاده نماید و بطوریکه پیشنهاد کرده ام معتقد هستم سالی ۳ هزار تومان برایش معین شود و ۵ هزار تومان زیاد است و بهمین مختصر قناعت میکنم و بیش از این عرض ندارم.

وزیر معارف البته خاطر محترم آقایان مسبقاً کنتراتی که از طرف دولت به مجلس تقدیم میشود آنچه لازمه دقت و توجه است در آن میشود و راجع بساین کنترات هم دقتهای لازمه بعمل آمده و راجع باظهارات آقای آقا سید یعقوب هم آقای حاج شیخ اسدالله جواب دادند ولی اینکه فرمودند مسیو ادیویه برخلاف کنترات خود رفتار کرده عرض میکنم مسیو ادیویه از وقتیکه بطهران آمده خدمات خود را با کمال امانت و درستی انجام داده و از معلمین خیلی لایق است و وقتی که در فرنگستان بوده بواسطه اطلاعاتی که برای حقوق باو داده بودند با مبلغ کمی حاضر برای کنترات شده بود در صورتیکه برای سایر معلمین که از رتبه او بالاتر نبودند زیاد تر قرار داده بودند.

پس از این که بطهران آمد دیدم با این مبلغ نمیتواند خدمت کند و میخواست معاودت نماید و دولت وقت چون خود را محتاج بوجود او میدانست قرار دادند که مقدار کمی بر حقوق او علاوه نمایند تا بتواند بخدمت خودش باقی بماند همینطور هم رفتار نموده و چون اول در مدرسه دارالفنون تدریس میکرد و قرار دادند در مدرسه طب هم درس بدهد و مقداری علاوه بگیرد و نیز وعده دادند وقتی که کنتراتش تجدید می شود رعایتش نسبت بسایر معلمین خواهد شد و او هم بدین امیدواری مشغول خدمت شد و تا مدت انقضای کنتراتش چیزی اظهار نکرد ولی حالا که کنتراتش منقضی شده است تقاضای اضافه حقوق می نماید بعلاوه این شخص از مستخدمین دولت فرانسه است و مثل سایر معلمین نیست که خودشان خدمت آزادی داشته باشند وقتی که کنتراتش منقضی شد بدولت تکلیف کرد که اگر مرا کنترات نمیکند اطلاع بدهید تا بدولت خود خبر دهم معلوم است که در آنجا دارم محفوظ بدارند و چون این شخص آدمی شایسته و لایق است ما با او وعده کرده ایم که کنترات تو بعرض مجلس خواهد رسید و امیدواریم بطوری که شایسته است از مجلس مقدس بگذرد و اینکه آقای آقا سید فاضل ۳ هزار تومان پیشنهاد می فرمایند فراموش فرموده اند که خودشان در ۴۰۰۰ در ۴۰۰۰ بودجه ۴ هزار و پانصد تومان پیشنهاد کردند و بنده گفتم این شخص به این مبلغ حاضر نخواهد شد و میگوید مقام من در فرانسه محفوظ است و بعلاوه میگوید من از خدمت بدولت ایران استفاده دیگر نمیکنم مثل اطبا نیستم که هم خدمت میکنند و هم استفاده شخصی و مشروع مینمایند و استفاده من فقط منحصر بهمین حقوق است که دولت ایران بمن میدهد وقتی که آقای آقا سید فاضل در ۴۰۰۰ بودجه ۴ هزار و پانصد تومان پیشنهاد کردند بنده با خود مسیو ادیویه مذاکره نمودم و او گفت بکتر از این مبلغ متقبل نمیشوم و اگر دولت ایران

نمیدارد با کمال احترام حاضر خدمت را انتهای داده بمملکت خود مراجعت نمایم این بود که مجدداً در این مسئله مذاکره شد و کمسیون بودجه هم مساعدت فرموده پنج هزار تومان را تصویب کردند لهذا تصور نمیکند مورد یک ایرادی باشد که بشود مخالفت کرد چون عرض کردم این شخص یک معلم شایسته است و معلومات کافی دارد باید از وجود همچو اشخاص استفاده کرد البته در ایران هم اشخاص لایق هستند ولی فعلاً همچو معلمی نداریم یعنی شعبات علم بقدری زیاد و مختلف است که برای هر شعبه باید یک شخص متخصص و عالمی داشت و ما برای بعضی از شعب متخصصین داریم و برای بعضی دیگر نداریم و باید بتدریج تدارک کنیم و باید اشخاص متخصص بیاوریم و از وجود آنها استفاده کنیم و نمیشود گفت که این معلم خوب است ولی چون تئوری فلان دولت است چرا او را استخدام کنیم خیر استاد معلم یک مقام عالی دارد و باید از هر کجای دنیا شده اشخاص بصیر و عالم را استخدام نمود و از وجود آنها استفاده کرد تا شاید ما هم بتوانیم همچو معلمین تهیه نمایم و این شخص هم آدم شایسته است و وزارت معارف خود را بوجود او محتاج میدانند و امیدوارم مجلس شورای ملی هم در این باب مساعدت فرمایند و زوتر تصویب فرمایند

رئیس - آقای آقا میرزا علی کازرونی (اجازه)

آقا میرزا علی کازرونی - بنده همان ساعتیکه دیدم آقای وزیر برای دفاع یشت کرسی خطابه حاضر شد یقین کردم که این لایحه تصویب خواهد شد بواسطه اینکه اصرار آقای حاج محترم السلطنه معلوم است و وقتی هم دلایلی متقن اقامه بفرمایند دیگر هیچ ممکن نیست رد بشود ولی بنده هم مجبورم در اطراف عقیده خودم باندازه که بتوانم صحبت بکنم شاید خدا مدد بکنند و عقیده ام پیشرفت نماید.

می فرمایند کنتراتی که بمجلس تقدیم میشود بقدری که ممکن است در اطراف آن دقت میشود لکن باید تصدیق بفرمایند که ما هم در اطراف اظهار عقیده خودمان دقت های لازمه را بجای آوریم.

دقتهایی که از طرف دولتهای رقت شده هیچ محل تردید نیست و هیچکس نمیتواند دقتهایی که حکومتهای وقت کرده اند انکار نماید.

میفرمایند خدمات خود را با کمال لیاقت و امانت انجام داده است معلوم است این شخص معلم طبیعات بوده است و یک فصول و موادی تدریس نموده و یک ساعت معینهم بمدرسه میرفته درس میداده است پس از آن در آخر سال تصدیق نامه هم بشاگردها میداد چنانچه در خارج هم آثارش پیدا است و معلمین بدرجه رسیده اند و دیگر لازم نیست که ما بگوئیم بر خلاف امانت با دیانت رفتار کرده البته

بقدری که میدانند می تواند تعلیم بدهد.

بعلاوه ما اشخاص شایسته داریم که سالیان دراز بارویا رفته و بذل مال کرده اند و تحصیل کرده اند یکی از آنها را استخدام کنیم این علم را تدریس نمایند و بنده می خواهم بدانم که این علم فیزیک و شیمی تا چه اندازه و تا چه پایه و مایه است؟

زیرا ما که نمیخواهیم از این فنون آثرو بلان و تحت البحری تهیه کنیم

و این مقوله علمی است سطحی یعنی شاگردی که از مدرسه بیرون می آید از اصول علم فیزیک و شیمی بی اطلاع نباشد و الا از طبیعات باندازه که مردم از منابع طبیعی استفاده میکنند و با این اندازه که محل احتیاج است خودمان میتوانیم انجام بدهیم و محتاج باین قبیل اشخاص نیستیم برای اینکه این علم که امروزه محل احتیاج ماست خودمان می توانیم تعلیم بدهیم و محتاج باین همه زحمات و تقاضا نیستیم.

آقای تدین دیشب اظهاراتی فرمودند که بنده هم فهمیدم ایشان تخصص کامل دارند زیرا اگر بنده کسی را گفتم شایسته است یا باید بالاتر از او باشیم یا باندازه او معلومات داشته باشم و الا چگونه میتوان تصدیق کنیم که شایسته است یا نه؟

ولی همانطور که فرمودند بنده هم تصدیق میکنم این آدم کارهایی که باو رجوع شده کاملاً انجام داده است و ما هم محتاج باو هستیم ولی ما هم باید بایمان را باندازه گلیم خود دراز کرده و باندازه قدرت و ثروت مملکت اشخاص استخدام کنیم و هر روز یک مغارج فوق العاده برای مملکت تهیه نکنیم و حالا چنان چه صلاح بدانید از همین محصلین که از خود ما بفرنگ رفته اند و تحصیل کرده اند استخدام کنیم که اقلاً از قوه و استطاعت مملکت بیرون نباشد برای این که این شخص سالی ۲ هزار و هشتصد تومان استخدام شده حالا بچه دلیل مامی توانیم ۵ هزار تومان قائل شویم زیرا بنده می بینم نه تعلیماتیکه این شخص میدهد قابل ۵ هزار تومان است و نه قدرت تادیه این مبلغ را داریم.

البته ایشان هم کاری دارند چنانچه بروند بمملکت خودشان بکار خود مشغول میشوند ما هم حق تحکم بایشان نداریم و در اطراف اختیارات خودمان حرف میزنیم از او هم کمال رضایت را داریم و بنده عقیده ندارم که بیش از این ۲ هزار و هشتصد تومان بآن شخص داده شود

(جمعی گفتند مذاکرات کافی است)

رئیس - پیشنهاداتی شده قرائت می شود

پیشنهاد آقایان آقا سیدفاضل - دانش سدیدالملک - کازرونی - آقا سید یعقوب.

وزیر معارف - اینجا بنده نمیخواهم بر آقایان تحصیل کنم امیدوارم اشتباهی حاصل شده باشد این مسئله را که آقایان میفرمایند مسئله صحیحی است و بنده هم تصور میکنم عبارت بنویشته شده باید جمله (اگر خودش بخواهد از خدمت دولت کناره نماید) حذف شود و نوشته شود در صورت ابتلاء بمرض که اطباء او را برای معالجه بمملکت خود ضروری بدانند در این صورت باید مخرج مسافرت او را بدهند و این جمله باید حذف شود.

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده بمناد این اصلاحی که آقای وزیر کردند عرضی ندارم.

رئیس - آقای شیخ الرئیس (اجازه)

شیخ الرئیس - این عبارت فارسی است و معنای صریح آن این است که چه مرضی بخواهد وجه دولت عنان او را بخواهد خرج مسافرت او بایده داده شود حالا میفرمایند عبارت بنویشته شده است. با اساساً پیشنهاد وزیر دولت اینطور بوده یا در کمیسیون اشتباه شده که اینطور نوشته اند بهرحال میفرمایند اشتباه حاصل شده و عبارت را باید اصلاح کنند والا معنی این عبارت این طور است که عرض کردم وما هیچکدام اشتباه نکرده ایم و اگر آن طوری است که آقای وزیر فرمودند ما هم اشکالی نداریم که اگر مریض شده و اطباء رفتن او را ضروری دانسته حرفی نداریم برای اینکه مرض اختیاری نیست ولی اگر بطوریکه نوشته شده بخواهند رای بدهیم کاملاً برخلاف منطق است و نمی شود رای داد.

وزیر معارف - صحیح است این جمله را حذف میکنیم.

رئیس - دیگر مخالفی نیست؟ (گفتند خیر)

رئیس - ماده بترتیبی که اصلاح شده مجدداً قرائت میشود.

(مجدداً با حذف جمله) (اگر خودش بخواهد از خدمت دولت کناره کند (بشرح سابق قرائت شد)

رئیس - رای میگیریم باین ماده بترتیبی که قرائت شد. آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. مذاکرات راجع بکلیات است (جمعی اظهار نمودند - تنفس داده شود.)

رئیس - خوب میخواهید بماند برای بعد از تنفس.

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده خواستم عرض کنم باین بیاناتی که آقایان موافقین فرمودند بنده را قانع نکرد و میخواهم سؤال کنم که آیا آن استفاده که معلمین در مدت تدریس این شخص از او کرده اند بفرمایند چیست؟

آیا در مقابل پولی که دولت با داده چه استفاده از او شده است و یک ادله کافی که ما بدانیم معلمین که نزد این معلم در این مدت چهار سال تحصیل کرده اند برای بنده نفرمودند. آیا کدامیک از این شاگردان فارغ التحصیل شده اند و چون یک جوابی در این خصوص به بنده ندادند بنده با استفاده یک چنین مستخدمی مخالفم.

رئیس - آقای سید المملک (اجازه)

سید المملک - اگر چه آقایان موافقین و مخالفین در اطراف این کلمات خیلی مذاکره نکرده بودند ولی از زمینه فرمایشات آقایان معلوم میشود که ما خود را محتاج به معلم می دانیم و وقتی که خود را محتاج می دانیم باید به استخدام آنها معتقد باشیم و اینکه بعضی از آقایان می فرمایند این معلم چه خدمتی کرده و چه استفاده از او شده باید بدانند که فقط در مدرسه درس فیزیک بجا گردانید که تحصیل طب میکنند می دهد. بگر اینکه میگویند در این مدت چرا شاگردانی پیدا نکرده که مقام او را حائز شوند بنده عرض میکنم نمی خواهند به مجرد اینکه این شاگردان در زیر دست او تحصیل کردند مقام معلمی را حائز شدند و علاوه به مجرد اینکه یک شاگردی تحصیل فیزیک کرد فوراً نمی تواند معلم بشود. باید یک مراتب دیگری را هم طی بکنند تا بتوانند معلم بشود و باید بعد از آنکه تحصیل کرد برود در دارالمعلمین و در آنجا هم تحصیلاتی بکنند تا در این فن متخصص بشود تا بتواند این علم را خوب تدریس کند و تا اکنون این شخص یک شاگردانی تربیت ننموده که بتوانند مثل خودش باشند بنا بر این این قبیل شاگردان نمی توانند تدریس کنند و تصور می کنم مذاکرات در اطراف این موضوع بعد کفایت شده و زیاده بر این لازم بشرح نیست.

(جمعی گفتند - مذاکرات کافی است.)

رئیس - مذاکرات کافی است؟

(جمعی گفتند - کافی است)

رئیس - پس رای میگیریم.

مساولت - بنده اصلاحی پیشنهاد دارم.

رئیس - راجع به چه چیز؟ راجع بمواد است؟

مساولت - بلی راجع بمواد اصلاحی

بنظر بنده رسیده است اگر اجازه میفرمائید عرض کنم.

رئیس - مرقوم بفرمائید بنده بیاورند.

مساولت - بنده خواستم عرض کنم اولاً ملت این شخص معین نشده و ثانیاً حقوق او در ماه معین نیست.

رئیس - پس مطلب دیگری عنوان میکنیم تا اصلاح آقای مساولت حاضر شود.

رایورت شعبه اول راجع بنمایندگی آقای میرزا یانس رسیده است قرائت می شود.

(خطار برای قرائت رایورت)

آقای داور رایورت فوق بشرح ذیل قرائت نمودند)

شعبه اول دوسه انتخابات ارامنه جنوب راجع شور وقت قرار داده و مطالعات لازم در اطراف آن نموده و رایورت آن را به عرض مجلس شورایی می رساند

انجمن نظار مرکزی ارامنه جنوب بدو مطابق نظامنامه انتخاباتی جلسات رسمی خود را در طهران از تاریخ ۳۶ جدی ۱۲۹۹ تشکیل و شروع با انتخابات نماینده ارامنه نموده و بنام ولایات و نقاط ارمنی نشین که عده آنها قابل تشکیل انجمن جزء بوده است اعلان انتخابات را داده و نظار و مأمورین مخصوص نیز صحت جریان انتخابات اعزام و تعیین نموده و مطابق نظامنامه اخذ آراء شده و پس از وصول آراء ولایات تانیا مطابق ماده ۳۷ جلسه اخیر خود را تشکیل و مجموع آراء مرکز ولایات را قرائت آقای یوسف میرزا یانس با اکثریت ۳۱۶۵ رای حائز اکثریت شده و قریب یک ماه منتظر وصول شکایات شده چون شکایاتی در این مدت نرسیده و شکایاتی هم که در موقع جریان انتخابات رسیده بوده است وارد نبوده انجمن نظار باز که دلائل را کرده است لهذا نمایندگی آقای یوسف میرزا یانس را به اکثریت ۳۱۶۵ رای از طرف ملت ارامنه تصویب اعتبارنامه او را بهرومضامه اعضاء انجمن و تصدیق حکومت طهران رسانیده و با دوسه آن بمجلس شورای ملی تقدیم کرده است. شعبه اول نیز پس از رسیدگی صحت انتخابات و نمایندگی مشارالیه را از طرف ملت ارامنه تصدیق می نماید. علی اکبر داور

رئیس - باین رایورت مخالفی نیست؟ (گفتند خیر)

رئیس - رای میگیریم. آقایانیکه نمایندگی آقای میرزا یانس را تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. پیشنهادی از طرف آقای حاج میرزا عبدالوهاب رسیده است قرائت میشود.

مقام منبع ریاست محترم مجلس مقدس

دامت شو کته:

بنده پیشنهاد میکنم راجع بانتهای کمیسیونهای غیر کمیسیون خارجه و نظام که جدیداً انتخاب شده اند بحال خود باقی باشد و کارهای ناتمام را انجام دهند.

(عبدالوهاب الرضوی)

رئیس آقای شیخ الرئیس (اجازه)

شیخ الرئیس - این پیشنهاد علاوه بر این که بر خلاف صریح نظامنامه است بعقیده بنده کار خوبی هم نیست زیرا اگر از اول مجلس يك عده انتخاب شدند برای يك کمیونی ممکن است فقط اطلاعات کامل در آن خصوص پیدا کند و از کمیونهای دیگر اطلاعی نداشته باشد ولی اگر در يك کمیون بودند و عوض و بدل شدند ممکن است از تمام کمیونها استفاده کنند و اشخاص که در يك کمیون خوب کار کرده اند و در آن قسمت با اطلاع بودند مجدداً آنها را انتخاب میکنند و تصور میکنم این یکسابقه بدی میشود که اسباب زحمت و اشکال فراهم خواهد شد.

مثلاً حالا بنده را برای يك کمیونی انتخاب کردند آن کمیون که تیرین نمیشود و نباید تا آخر دوره در آن کمیون بمانم؟

بنده باین مسئله معتقد نیستم و عقیده ام این است که اگر در دوره هم با آخر دوره باقی مانده باید بترتیب سابق و بطوریکه معمول بوده کمیونها انتخاب شوند.

بعلاوه عقاید و نظریات اعضاء مجلس فرق میکند ممکن است گاهی با هم توافق نظر در يك مسئله حاصل نموده و عقاید رفقای خودشان را پیش ببرند بهر جهت بنده باین پیشنهاد مخالفم و خوب نمی دانم.

رئیس - آقای آقا میرزا علی راجع باین مسئله فرمایشی دارید؟

آقا میرزا علی کازرونی - بلی بنده موافقم و عقیده ام این است که محظوری ندارد مجلس رای بدهد که کمیون ها کماکان باقی و برقرار و مشغول کار باشند و نظار باین که کارها زیاد است اگر بخواهیم مشغول انتخاب کمیونها شویم يك مدتی طول خواهد کشید و کارها هم معطل و معوق خواهند ماند.

و این که فرمودند سابقه میشود بنده عرض میکنم این سابقه هست و همیشه مجلس رأیش غالب و فائق بر تمام آرائی است که سابقاً داده شده و میتواند لغو و نفی و اثبات کند و علاوه بر این در نظامنامه داخلی هم تجدید نظر شده و عن قریب بمجلس می آید و در آن هم مذاکره میشود و علاوه بنده عقیده دارم همانطوریکه پیشنهاد شده مجلس رای خود را بدهد که ما زودتر مشغول کار شویم و در این مدت کمی که برای ما باقی مانده افلاک کارهای انجام داده باشیم

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - عرض ندارم (بعضی گفتند - مذاکرات کافی است)

رئیس - چون گفته شد مخالف نظامنامه است گمان میکنم بهترین است که مجال بدهند يك فکری در این باب بشود و شب یکشنبه رای گرفته شود.

(جمعی گفتند صحیح است)

رئیس - پیشنهاد آقای مساولت قرائت میشود.

(بمضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم ماده اول به ترتیب ذیل اصلاح شود:

ماده اول - دولت مجاز است مسیو اودیزه فرانسوی را برای مدت ۳ سال کثرت نماید.

ماده دوم - حقوق مسیو اودیزه فرانسوی از قرار سالی ۵ هزار تومان بطور مشاھر خواهد بود که در مقابل آن هفته ۱۵ ساعت تدریس نماید.

رئیس - توضیح بدهید.

مساولت - مطابق قانونی که از مجلس گذشته در هر کثرتی باید ملیت معین باشد ولی در اینجا معین نشده این بود که پیشنهاد کردم در اینجا ملیت را ذکر فرمائید. دیگر اینکه در اینجا سالیانه نوشته شده است و اگر در وسط سال این شخص خواست رود معلوم نیست که آیا باید تمام سال را داد یا بطور مشاھر باید باشد و بنده پیشنهاد کردم بطور مشاھر قید شود که هر وقت خواست برود باید شهریه همان ماهر بگیرد.

مخبر - نسبت به آن اصلاحی که در ماده اول فرمودند.

(اگر چه بنده نمیدانم در شور کلیات و پس از آنکه مذاکره تمام شده میشود اصلاحی پیشنهاد نمود یا خیر)

ولی از نقطه نظر کمیون بنده قبول میکنم زیرا ملیت ملیت در ماده اول علاوه شود و میشود کلمه (فرانسوی) را افزود و نوشت میسواودیزه فرانسوی.

ولی آن قسمتی که راجع بساعات پیشنهاد نموده اند مطابق همان قانون که از مجلس گذشته از وظائف وزارت معارف است.

و راجع به تقسیم حقوق بماه مطابق معمول همین طور هم هست و هر حقوقیکه از برای سال معین مینمایند بهمان نسبت تقسیم میکنند و محتاج بذکر نیست در تمام کثرتها کما سابقاً گذشته حقوق سالیانه معین میشده ولی آن قسمت اصلاح اول را میتوانم بپذیرم چون مطابق قانون است.

رئیس - مادامی که بکلیات يك لایحه

رای داده نشده همه نوع اصلاحی میشود کرد چنانکه در قانون استخدام قضات هم چند روز قبل لفظ تغییر را برداشتم و تبدیل بجایش گذاشتیم و پس از شور در کلیات بود حالا آقای مساولت میخواهند رای گرفته شود؟

مساولت - قسمت اول را که قبول کردند و قسمت دوم را هم اگر مجلس لازم نمیداند بنده پس میگیرم.

رئیس - مخالفی ندارد که در ماده اول دووم لفظ فرانسوی افزوده شود.

(گفته شد خیر)

رئیس - این لایحه بکمیسیون خارجه هم رفته بود و کمیون خارجه ملیتیش را تصویب کرده بود.

حالا رای میگیریم باین کثرت که مشتمل بر چهار ماده است

آقایانیکه تصویب میکنند ورقه سفید و الاورقه کبود خواهند داد (در این موقع اخذ و استخراج آراء بعمل آمده به ترتیب ذیل نتیجه حاصل گردید)

عده حضار (۲۶)

ورقه سفید علامت قبول (۴۱)

ورقه کبود علامت رد و امتناع (۳۵)

رئیس - عده حضار ۷۶ با اکثریت (۴۱) رای تصویب شد.

ماده واحده پیشنهادی وزارت عدلیه راجع بالغاء قانون قدیم ثبت اسناد مطرح است.

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده واحده - قانون ثبت اسناد مورخه ۱۳ شعبان ۱۳۲۹ منسوخ و از ردج اعتبار ساقط است.

رئیس - اگر بخواهید در این جلسه مطرح شود باید تقاضای فوریت بنمائید.

معاون عدلیه - در خود پیشنهاد تقاضای فوریت شده است

رئیس - دودغه باید تقاضا شود.

معاون عدلیه - حالا هم تقاضای فوریت می کنم

رئیس - آقایانیکه تصویب میکنند خارج اسباب سوخته قیام فرمایند (بعضی از نمایندگان قیام کردند)

رئیس - کافی است

رئیس - رای میگیریم بماده واحده آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - شرحی در جریده اتحاد باعضای آقای اقبال السلطان دیده شد که حقیقه دوستی بی موقعی نسبت بدولت نموده بودند و قیومت بیجهتی نسبت به جماعتی.

باین جهت آقایان رفقا بنده را اجازه داده اند که در اینجا از قسمت راجع برقهای خود دفاع نمایم.

در اینجا نوشته: آقای مدیر محترم جریده اتحاد شماره ۹۱ آن جریده را قرائت کردم عده شانزده نفری یا دوازده نفری با دولت حاضر مخالف نیستند چنانکه در جلسه ۴ شنبه با کفایت مذاکرات موافقت کردند. الی آخر ماه ۱ نفر بودیم نه ۱۶ نفر یا ۱۲ نفر. یکی از رفقا موافق بلا شرط دولت بود بقیه موافق همین جا مطرح شود قیام فرمائید

(اکثریت نمایندگان قیام نمودند)

تصویب شد.

نسبت بخودماده واحده گویا آقای حاج شیخ اسدالله مخالفند.

حاج شیخ اسدالله - خیر موافقم.

رئیس - آقای شیخ الرئیس (اجازه)

شیخ الرئیس - عرض ندارم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - گرچه مجلس بفوریت رای داد ولی خواستم عرض کنم خدا میداند قانونیکه از کمیون گذشته بنده ندیده ام حالا میفرمائید رای بدهم؟

(یکی از نمایندگان - لازم نیست به بنشیند)

آقا سید یعقوب - چرا لازم نیست به بینم آخر باید لااقل بین نمایندگان طبع و توزیع بشود تا مطلع شوند.

بنده چطور میتوانم به شش مجهول رای بدهم این است که بنده از آقایان نمایندگان تقاضا میکنم افلاک هفته مهات بدهند تا اینکه آن قانون را طبع و توزیع کنند آنوقت رای داده شود.

بیک شش مجهول نمیشود رای داد (بعضی گفتند مذاکرات کافی است)

رئیس - آن لایحه اگر هم طبع و توزیع میشد شما حق ایرادی بر آن نداشتید.

خوبست طوری صحبت فرمائید که در خارج اسباب سوخته قیام نشود.

(بعضی از نمایندگان قیام کردند)

رئیس - کافی است

رئیس - رای میگیریم بماده واحده آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - شرحی در جریده اتحاد باعضای آقای اقبال السلطان دیده شد که حقیقه دوستی بی موقعی نسبت بدولت نموده بودند و قیومت بیجهتی نسبت به جماعتی.

باین جهت آقایان رفقا بنده را اجازه داده اند که در اینجا از قسمت راجع برقهای خود دفاع نمایم.

در اینجا نوشته: آقای مدیر محترم جریده اتحاد شماره ۹۱ آن جریده را قرائت کردم عده شانزده نفری یا دوازده نفری با دولت حاضر مخالف نیستند چنانکه در جلسه ۴ شنبه با کفایت مذاکرات موافقت کردند. الی آخر ماه ۱ نفر بودیم نه ۱۶ نفر یا ۱۲ نفر. یکی از رفقا موافق بلا شرط دولت بود بقیه موافق همین جا مطرح شود قیام فرمائید

بشرط یا مخالف مطابق بودند و این عده ۱۵ نفری اختیاراتی بشاهزاده اقبال السلطان نداده بودند که چنین نسبتی در روزنامه آنها بدهند بدین است. ما نظریه داشته باشیم با خود دولت مذاکره میکنیم یا باروققای التلافی خودمان صحبت میکنیم کما اینکه تا بحال هم کرده ایم بعلاوه شاهزاده اقبال السلطان نسبت به چند نفر از رفقای مانسبتی داده اند که باید در هیئت رئیسه حاضر شوند و در آنجا مذاکره شود.

لازم نیست در مجلس راجع باین مطلب مذاکره نمایم.

تصور نمیکنم این ۱۵ نفر اعضای جمعیت عدالت طلب هیچک بی سواد باشند تا عقیده خود را نتوانند بنویسند و دیگری از جانب آنها بنویسد و آقای مستوفی - المالك هم طوری درین مملکت معرفی شده اند که محتاج نیست آقای اقبال - السلطان بفرمایند با ایشان موافقت و آن وقت هم دلیل را رای دادن در موضوع کفایت مذاکرات قرار بدهند بدین است

ما وقت مجلس را خیلی محترم می شماریم و ممکن است در مسائلی که بمجلس می آید مخالف باشیم و در موقع کفایت مذاکرات هم رای بدهیم ولی منافاتی ندارد در موقع رای هم ورقه کبود خود را می دهیم چرا باید وقت مجلس را به حرفهای لا طایل و با بامعنی معطل کنیم.

بعلاوه این عبارتی که آقای اقبال - السلطان درج فرموده اند خدمت بدولت نبوده است. ما عقیده خود را پشت تریبون یا بر رفقای خود در فراکسون اظهار میکنیم یا از هیئت دولت سؤال می نمایم محتاج نیستیم که کسی از جانب ما صحبتی بکند.

رئیس - آقای نصرت الدوله از وزارت مالیه سئوالی داشتید؟

نصرت الدوله - در چندی قبل تلگرافاتی از کرمانشاهان رسیده بود مشعر بر شکایاتی از طرف صنف قصاب آنجا بوزارت مالیه راجع با اقداماتیکه از طرف آن وزارت خانه در خصوص روده میشود. آن تلگرافات را بنده بمالیه فرستادم و استدعا کردم بذل توجه فرمائید و این دعوی خسارتی که دارند و اعتراضی که باین اقدام وزارت مالیه میکنند رسیدگی نمایند اگر صحیح است جوابی بدهند.

مدتی طول کشید و از طرف وزارت مالیه جوابی نرسید مجدداً تلگرافاتی شده بود در این ضمن هم اوراق زیادی درین باب از طرف قصابهای طهران منتشر و به مجلس هم عرض شده همین طور از ولایات دیگر هم توسط نمایندگان خودشان شکایاتی به وزارت مالیه رسیده است اصل موضوع اینستکه معمول بوده از هر کشتاری مالیاتی میکرفتند و بعضی هم بخاطر جمعی اینکه دولت تصمیم خود را تغییر ندهد مشغول تجارت شده مبالغی خرید و فروش میکردند

و حالا موجب شکایت قصابان و از باب ذاباج شده است .

بنده میخواستم از وزارت مالیه استوال کنم درین باب چه فکری کرده اند و این اعلان مزایده برای انحصار این تجارت از روی چه مأخذ است

معاون وزارت مالیه البته این اعلان مزایده که از طرف دولت داده شده از نقطه نظر تزئید منافع مملکتی بوده است لیکن مسئله نیست که مبادرت بمقدمات یا اساسش از طرف دولت شده باشد

از روده سابقاً مالیاتی گرفته میشد و اخیراً هم بموجب یک تصویب نامه که از طرف دولت رسیده است از هر رأس یک قران دریافت میکردند در طهران هم علاوه بر یک قران از بابت مبادله و غیره دهشاهی اضافه شده است در سایر ولایات هم یک قران و این ترتیب هم باقی است .

در این اواخر پیشنهادهایی از طرف بعضی نسبت بتزئید این عوائد رسیده است و بالاخره اعلان مزایده از طرف دولت صادر شد برای اینکه بدانند این عوائد تا چه میزانی ممکن است برسد و هنوز هم درین باب تصمیمی اتخاذ نکرده است .

پیشنهاد هایی رسیده و دولت هم در این باب نظریاتی دارد و اگر موقع را مناسب داند تصمیمی در این باب خواهد گرفت بر فرض دولت بخواد روده را بمزایده بگذارد شاید تمهیداتی نسبت بمعاملاتی که اشخاص از روی عواید روده با هم میکنند یا کرده اند نداشته باشد .

بنده در این قسمت وارد نمیشوم اینها مسائلی است که مربوط با افراد است معهدا هر وقت دولت بخواد در عوائد مملکت تصرفاتی بکند بدیهی است رعایت آسایش دیگران و کسانی که در مملکت تجارت میکنند و اشخاص و اصنافی که ازین مرفایده می برند خواهد کرد .

نصرت الدوله - این جواب آقای معاون وزارت مالیه متاسفانه بنده را قانع نکرد بدو دلیل یکی اینکه بنده خواستم از طرف ایشان یعنی از ناحیه رسمی سابقه این امر و مدرك تغییر فعلی را که وزارت مالیه در نظر گرفته دانسته باشد و درین باب اظهاری نکردند منافع دولت هم به عقیده بنده و به تصدیق همه آقایان نباید هیچ وقت مقدم بر حق باشد .

باید همیشه منافع دولت با حق تطبیق شود . علت ثانوی اینکه جواب آقای معاون بنده را قانع نکرد این بود که بنده عرض کردم جماعتی از مردم زحمتکش مملکت از اطراف و ولایات و مرکز بواسطه این مسئله دچار خسارت و زحمت شده اند و اینکه میفرمایند پیشنهاداتی رسیده ولی هنوز تصمیمی گرفته نشده است درد مردم را دوا نمیکند زیرا چنانچه دولت ببیند منافع یکمده مردم زحمتکش در معرض تلف است هر چه زودتر

تصمیمی بگیرند که تکلیف مردم معلوم شود بهتر است و کلاهم اگر نسبت بان تصمیم نظریاتی داشته باشند میتوانند اظهار نمایند ولی وقتی که میفرمایند هنوز تصمیم گرفته نشده حقیقتاً هم مردم بلا تکلیف میمانند هم اشخاصی که میخواهند اظهار عقیده کنند لذا تقاضا میکنم هر چه زودتر یک نظر قطعی در این مسئله اتخاذ کنند .

معاون وزارت مالیه - اساس مالیات روده را همه مسبق هستند که عبارتست از مالیاتی که بر طبق قانونی که در سنه ۱۳۲۸ نوشته شده دولت جمع آوری میکرده دو سال بعد از آن دولت وقت تصویب نامه صادر کرده است برای اخذ این مالیات بطریق دیگری که بهتر و مفید تر دانسته است که تا بحال هم همان طریق معمول است در این اواخر چنانکه عرض کردم پیشنهادهایی بدولت داده اند که عوائد روده بشکل دیگری ممکن است زیاد تر گردد .

میزان متوسط عوائد روده از صدوسی الی صد و پنجاه هزار تومان در سال میشده است پیشنهادهایی بطریق مختلفه و ترتیبات نافع رسیده که منافع هنگفتی بر این میزان عایدی فعلی دولت میآفراید ولی با اینکه دولت اعلان مزایده داده است و پیشنهاد علاوه شده میزان متوسط عایدی مسلم را از روی آن پیشنهادات میتوان معین کرد و از عایدی سال جاری زیادتر میشود معهدا دولت رعایت صنف قصاب و کسانی را که درین مسئله سهمند مقدم بر هر چیز میدانند

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

آقا میرزا علی کازرونی - سؤال بنده از وزارت مالیه راجع به یک قسمت از بقایای مالیاتی است دولتهای وقت بر حسب تجربه های سالیان ما در استحصال و وصول طلب های خود مسامحه هائی را جائز دانسته اند در صورتیکه اشخاص که از دولت طلب دارند از یک انبارش صرف نظر نمی کنند و بهر وسیله که باشد میگیرند البته دولت هم بایستی طلبهایش را بگیرد و بدهی خود را هم بدهد نه اینکه دیون سنه گذشته دولت تحمیل شود بر سنه جاریه و از آن طرف طلبهایی که دارد نسبتاً نیساً از بین برود و هر چه بیشتر بگذرد بیشتر فراموش میشود مخصوصاً بنده در یک قسمت سؤال دارم ؛ چنانکه شنیده ام و گمان می-کنم صدق باشد تقریباً چهار صد هزار تومان بدهی مالیات شیخ خزعل خان سردار اقدس است نمیدانم دولت چه مانع و محظوری دارد که این طلب را وصول نمیکند آیا راستی فراموش کرده یا گرفته و بنده اطلاع ندارم استدعاً می-کنم در این باب توضیح بدهند

معاون وزارت مالیه - بقایای مالیاتی بسیار است علتش هم معلوم است به جهت اینکه از گذارش اوضاع جاریه اگر

اطلاع داشته باشیم تصدیق خواهیم کرد که بالطبع بقایای مالیاتی پیدا میشود تا بحال اینطور بود ولی امیدواریم بعد ها دیگر پیش نیاید . فعلاً مقدار بقایای هست و در حصول آن هم دولت بمناسبت ضرورتی که همیشه احساس میکند کوشش خود را می نماید .

اما نسبت باین قسمت بخصوص حالا نمی توانم تحقیقاً مقدارش را عرض کنم لکن دولت مراقبت دارد و در صدد است که این کار را خاتمه دهد .

کازرونی - یک قسمت مقصود بنده از این سؤال تذکر این مطلب بود زیرا بحول و قوه خداوندی امروزه هیچکس را نمی بینم که در مقابل دولت بتواند اظهار تردد و تعللی بکند . هر کس خواسته باشد بواسطه این عادت مشغومی که از قدیم الایام پیدا کرده اند تعللی بکنند اگر دولت در کار او مسامحه تجویز کند بنده صحیح نمی دانم امروز بنده جنبه در مقابل دولت نمی بینم دولت باید تصمیمی تازه تر و جوانتر و جدی تر بگیرد و آن اشخاصی که آن عادت مشغوم را تعقیب میکنند متنبه نماید زیرا این جوابی بود که حالا باید دیدار شوند و باید طوری این عقیده در مردم دیوانه سرکش تزریق شود که عاقل و آدم شوند .

رئیس - آقای آقاسید یعقوب (اجازه)

آقاسید یعقوب - چون بنده مدتی در خدمت آقای معاون بودم میدانم که جوابهای ایشان بطور کلی و بترتیبی است که هیچ دردی را دوا نمیکند .

بنده ترتیب جزئی عرض می-کنم خودشان هم مستحضرند خبازان تهران بترتیبی که اداره ارزاق قرارداد عریضه به مجلس داده اند و می گویند مادر هر دکان پنج تومان و کسری ضرری داریم دولت هم در این باب توجه کرد کمیسیون هم تشکیل دادند و اعضای آن کمیسیون درین باب مختلف شدند بعضی تصدیق کردند و بعضی نکردند گفتند راپرت جامعی نیامده چون متصل اصناف به کمیسیون عریض فشار می آورند سؤال واستدعا میکنند بکنفر از اعضای آن کمیسیون گفت ما میتوانیم دکانها را از شما گرفته بدهیم بدولت اداره کند در صورتیکه ما هنوز این عقیده را نداریم که دست ملت را ببندیم و بدهیم بدولت .

ما باید مردم را بنان برسانیم با این سابقه و با این اطلاعی که دارید و با این صورتی که اینجا هست و قلم بپلم حاضر است و اگر میل دارید ممکن است تقدیم کنم ملاحظه فرمائید هر دکانی نسبت بقیمت گندمی که دولت می گیرد و نسبت بسایر مخارج پنج تومان و کسری ضرر دارد .

نسبت باین صنف بیچاره نمیدانم دولت چه تصمیمی گرفته و چه جبرانی برای آن ها

میشود که دستشان از کار کوتاه نگرود . حقیقتاً بعضی از این دکاندارها خانه خود را هم گرو گذاشته اند برای اینکه نخواستند اندیش از این آبروی آنها ریخته شود خواستم آقای معاون را تذکر بدهم که زووتر تصمیمی درین موضوع بگیرند که رفع شکایات آنها بشود .

معاون وزارت مالیه - آقای آقا سید یعقوب در واقع تقاضائی کردند و اغلب اینکه عریض بنده در اینجا شاید در رد ادوا نمیکند گاهی اینست که مطالبی که در اینجا گفته میشود قدری تفاوت دارد با حالتی که در اداره و محل عمل خود دارد . مسئله خبازها و نان چیز است که مدتها مطابق با مطالعات مفصل شده و شاید کمتر کسی باشد که این حساب را بخوبی نداند چون همه در این کار ذی دخل هستند . گذشته از این در کمیسیون هائی که تشکیل شده مخصوصاً در این اواخر یعنی دوسه هفته قبل حسابهایی کرده اند و معلوم شده است ضرری درین نیست . شاید هم باشد ولی برای این که مطمئن باشیم که حقیقه ضرر هست یا نیست بالاخره منجر شد باینکه کمیسیون دیگری تشکیل شود آن هم تشکیل شده و دنباله آنها تشکیل خواهد یافت و اطلاعاتیکه ما انتظار داریم شاید در نتیجه مطالعات کمیسیون کاملاً بدست آوریم و امیدواریم نتیجه بطوری باشد که این مذاکرات قطع شود .

رئیس - آقای پوررضا (اجازه)

پوررضا - نظر با اهمیت بندرعبادان و کثرت سکنه آن لازم است یک دفتر پستی در آنجا تشکیل شود .

بنده از وزارت پست و تلگراف سؤال میکنم چه وقت دفتر پستی در آنجا تأسیس می کنند .

وزیر پست و تلگراف - البته بنده عرض میکنم که آقایان رسیده است از جمعه گذشته یعنی بیست و ششم شعبان شروع کردند به تحویل گرفتن پستهای جنوب و دفاتر پستی جنوب بسته شده یعنی درب پست خانه ها را بسته اند و گفته اند هر کس کاغذی دارد بدهد با پست ایران و پست دیگری در جنوب نیست در ضمن این عمل شروع به تحویل گرفتن پستهای عبادان و مشهد سلیمان قبل از این مراسلاتی را که در عبادان و مشهد سلیمان تمیر میگردند و به محرمه و اهواز میفرستاده و پست هائی که در آنجا بود می گرفتند و بجای دیگر می فرستادند حالا که آن دو محل نیستند دیگر مراسلات به محرمه و اهواز نمیتواند بفرستند باید بفرستند به پست ایران لهذا تقاضا کردند معادل سی هزار تومان تمیر ایران به عبادان و مشهد سلیمان به فرستند که تمیرها را روی پا کتها بزنند و بفرستند به پستخانه ایران در محرمه و اهواز آنجا باطل کنند مثل دکان عطاری که تمیر

گردد و نگاه میدارد بعد می آورند در پست خانه باطل میکنند . حال عبادان و مشهد سلیمان هم از روز جمعه ۲۶ شعبان و سیزدهم آردیل مثل دکان پست که تمیر ایران در اینجا روی پا کت الصاق میشود و در اهواز آنرا باطل میکنند وقتی که تمام پستهای جنوب را تحویل گرفتیم البته ترتیبات دفاتر و اساس اجرای آن را فراهم میکنیم و در عبادان و مشهد سلیمان هم آن دفاتر را تأسیس می نمائیم .

رئیس - جلسه ختم میشود معاون وزارت پست و تلگراف - بنده پیشنهادی هم تقدیم میکنم و آن راجع بکثرت مسیو پیر و مسیو شویت است . مسیو پیر کفیل وزارت پست است .

رئیس - جلسه آتیه روز یک شنبه دوساعت و نیم از شب گذشته موضوع مذاکرات اولایچه شورای دولتی ، دیگری راپرت کمیسیون بودجه راجع به زمین الدوله بعد لایحه راجع به سیم کشی سورمق با برقر

آقای مستشار السلطنه (اجازه)

مستشار السلطنه - لایحه روشنائی در جلسه امروز هم جزو دستور بود

رئیس - هنوز راپرت نداده اند هر وقت داده شد جزء دستور میشود آقای آقامیرزا شهاب الدین .

آقا میرزا شهاب الدین - بنده راجع بدستور عرضی ندارم بعد از دستور عرض خواهم کرد .

رئیس - آقای شیخ العرافین زاده .

شیخ العرافین زاده - بنده میخواستم تقاضا کنم امتیاز راه بندر جز و دامغان چون از کمیسیون فواید عامه گذشته و راپرتش به مقام ریاست عرض شده جزء دستور شود

رئیس - عده برای رأی و مذاکره کافی نیست .

رئیس - مجلس شش ساعت و ربع از شب گذشته ختم شد

رئیس مجلس - مؤتمن الملك جلسه ۲۶۱ صورت مشروح مجلس لایحه یکشنبه ۲۴ ثور ۱۳۰۴ مطابق ۵ رمضان ۱۳۴۱ (مجلس سه ساعت و نیم از شب گذشته بریاست آقای مؤتمن - الملك تشکیل گردید) صورت جلسه لایله پنجشنبه بیست و نهم حمل را آقای امیر ناصر قرانت نمودند . رئیس - در صورت جلسه ایرادی نیست (گفته شد خیر) رئیس - آقای بیان الملك گویا غائب با اجازه میباشند رقعه هم بکمیسیون مرخصی نوشته بوده و اجازه خواسته بوده اند آقای رئیس کمیسیون هم مطلعند